

Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeye Türkiye Cumhuriyetinin Katılmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 20.4.1982 Sayı : 17670)

Kanun No.
2658

Kabul Tarihi :
14 . 4 . 1982

MADDE 1. — Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültürel Kurumu (UNESCO) nun XVII nci Genel Kurulu tarafından 16 Kasım 1972 tarihinde kabul edilmiş bulunan «Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme»ye Türkiye Cumhuriyetinin katılması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Danışma Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
1	6	84
2	39	352
4	51	26:29,40:41

I - Gerekçeli 60 S. Sayılı basmayazı Danışma Meclisinin 51 inci Birleşimine, 375 S. Sayılı basmayazı Millî Güvenlik Konseyinin 101 inci Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Danışma Meclisi Millî Eğitim, Millî Savunma, İçişleri ve Dışişleri; Millî Güvenlik Konseyi İhtisas komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : Danışma Meclisi 1/51, Millî Güvenlik Konseyi 1/340.

DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI İLE İLGİLİ SÖZLEŞME

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansı 17 Ekim - 21 Kasım 1972 tarihleri arasında Paris'te toplanan onyedinci oturumunda,

Kültürel mirasın ve doğal mirasın çürüme gibi yalnız geleneksel bozulma nedenlerinin değil fakat ayrıca, korkunç, bozulma ve yokolma olgularıyla durumu ciddileştiren toplumsal ve ekonomik değişimin de artan tehdidi altında bulunduğunu not ederek,

Kültürel ve doğal mirasın herhangi bir parçasının dahi bozulmasının veya yokolmasının, dünyanın bütün Uluslarının mirasına zarar veren bir yoksunluğa yol açtığını göz önünde tutarak,

Bu mirasın Ulusal düzeyde korunmasının, korunma için önemli parasal kaynaklara gereksinme duyulmasına karşın, korunması gerekli kültürel varlığın bulunduğu ülkenin ekonomik, bilimsel ve teknik kaynaklarının yetersizliği nedeniyle çoğu kez yetersiz kaldığını göz önünde tutarak,

UNESCO Örgütü Kuruluş Belgesinin, Örgütün dünya mirasının saklanması ve korunmasını sağlayarak ve ilgili Uluslara gerekli Uluslararası sözleşmeleri tavsiye ederek bilgi toplayacağını, artıracığını ve dağıtacağını öngördüğünü hatırlatarak,

Kültürel ve doğal varlıklara ilişkin mevcut Uluslararası sözleşme, tavsiye ve kararların hangi halka ait olursa olsun bu eşsiz ve yeri doldurulmaz kültür varlıklarının korunmasında dünyanın bütün halkları için önem gösterdiğini göz önünde tutarak,

Kültürel ve doğal mirası oluşturan unsurlardan bazılarının istisnai bir öneme sahip olması nedeniyle tüm dünya kültürel mirasının bir parçası olarak korunması gerektiğini göz önünde tutarak,

Kültürel ve doğal varlıkları tehdit eden yeni tehlikelerin önem ve ciddiyeti karşısında, ilgili Devletin faaliyetinin yerini almaksızın bu faaliyeti müessir bir şekilde tamamlayacak olan ortak bir yardımda bulunarak istisnai evrensel değer taşıyan kültür ve tabiat mirasının korunmasına bütün milletlerarası camianın katılması gerektiğini göz önünde tutarak,

İstisnai evrensel değer taşıyan kültür ve tabiat mirası için devamlı bir şekilde ve ilmi ve modern metotlara göre teşkilatlandırılmış olan etkili bir ortak koruma sistemi kuran yeni sözleşme hükümlerinin kabulünün zorunlu olduğunu göz önünde tutarak,

Onaltıncı oturumunda sorunun Uluslararası bir sözleşme konusu yapılmasına karar vermiş olarak, 16 Kasım 1972 tarihinde bu sözleşmeyi kabul eder.

I - KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASIN TANIMLARI :

MADDE : 1

Bu Sözleşmenin amaçları bakımından aşağıdakiler «kültürel miras» sayılacaktır :

Anıtlar : Tarih, sanat veya bilim açısından istisnai evrensel değerde mimari, heykeltıraşlık ve resim alanında gerçekleştirilmiş büyük eserler, arkeolojik nitelikleri olan eleman veya yapılar, kitabeler, mağaralar ve eleman grupları.

Yapı toplulukları : Mimarileri, uyumlulukları veya arazi üzerindeki yerleri nedeniyle tarih, sanat veya bilim açısından istisnai evrensel değere sahip ayrı veya birleşik yapı toplulukları,

Sitler : Tarihsel, estetik, etnolojik veya antropolojik bakımlardan istisnai evrensel değeri olan insan türünü eserler veya doğa ve insanın ortak eserleri ve arkeolojik siteleri kapsayan alanlar.

MADDE : 2

Bu sözleşmeye göre aşağıdaki eserler «doğal miras» sayılacaktır :

Estetik veya bilimsel açıdan istisnai evrensel değeri olan, fiziksel ve biyolojik oluşumlar veya bu tür oluşumlardan meydana gelen toplulukların ortaya çıkardığı doğal özellikler,

Bilim veya koruma açısından istisnai evrensel değeri olan jeolojik ve fizyografik oluşumlar ve tükenme tehdidi altındaki hayvan ve bitki türlerinin yetiştigi kesinlikle belirlenmiş alanlar,

Bilim, koruma veya doğal güzellik açısından istisnai evrensel değeri olan doğal yerler veya kesinlikle belirlenmiş doğal alanlar.

MADDE : 3

Yukarıda 1 ve 2 nci maddelerde belirtilen ve kendi toprakları üzerinde bulunan çeşitli varlıkları saptayıp belirlemek bu sözleşmeye taraf olan her Devlete ait bir sorumluluktur.

II - KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASIN ULUSAL VE ULUSLARARASI KORUNMASI :

MADDE : 4

Bu sözleşmeye Taraf olan Devletlerden her biri 1 ve 2 nci maddelerde sözü edilen ve topraklarında bulunan kültürel ve doğal mirasın saptanması, korunması, saklanması, sergilenmesi ve gelecek kuşaklara iletilmesinin sağlanması görevinin öncelikle kendisine ait olduğunu kabul eder. Bunun için, kaynaklarını sonuna kadar kullanarak ve uygun olduğunda özellikle mali, sanatsal, bilimsel ve teknik alanlarda her türlü Uluslararası yardım ve işbirliği sağlayarak elinden geleni yapar.

MADDE : 5

Bu sözleşmeye Taraf olan her Devlet topraklarındaki kültürel ve doğal mirasın etkin bir biçimde korunması, saklanması ve değerlendirilmesi için etkili ve faal önlemlerin alınması için, mümkün olan en kısa sürede ve her ülkenin kendi koşullarına uygun biçimde şu çabaları gösterecektir :

- a) Kültürel ve doğal mirasa, toplumsal yaşamda bir rol vermeyi ve bu mirasın korunmasını kapsamlı planlama programlarına dahil etmeyi amaçlayan genel bir politika benimsemek;
- b) Kültürel ve doğal mirasın korunması, saklanması ve değerlendirilmesi için, halen mevcut değilse, yeterli görevlilere ve işlevlerini yerine getirecek araçlara sahip olan kuruma, saklama ve değerlendirme sorunlarıyla uğraşacak bir veya daha fazla hizmet kurumunu topraklarında kurmak;
- c) Bilimsel ve teknik çalışma ve araştırmaları geliştirmek ve Devletin Kültürel ve doğal mirası tehdit eden tehlikelere karşı harekete geçmesine olanak sağlayan yöntemleri mükemmelleştirmek;
- d) Bu mirasın saptanması, korunması, saklanması, değerlendirilmesi ve bakımı için gerekli olan uygun yasal, bilimsel, teknik, idari ve mali önlemleri almak; ve
- e) Kültürel ve doğal mirasın korunması, saklanması ve değerlendirilmesi konularında eğitim yapan ulusal veya bölgesel merkezlerin kurulmasını veya geliştirilmesini desteklemek ve bu alandaki bilimsel araştırmaları teşvik etmek.

MADDE : 6

İşbu Sözleşmeye taraf olan Devletler,

1. 1 inci ve 2 nci maddelerde sözü edilen kültürel ve doğal mirasın bulunduğu Devletin, egemenliğine tam olarak saygı göstererek ve Ulusal yasaların sağladığı mülkiyet haklarına zarar vermeden, bu tür mirasın, bütün Uluslararası toplum tarafından işbirliği ile korunması gereken evrensel bir miras olduğunu kabul ederler.

2. Taraf Devletler, 11 inci maddenin 2 ve 4 üncü paragraflarında belirtilen kültürel ve doğal mirasın saptanması, korunması, saklanması ve varlığının sürdürülmesi konularında kültür mirasına sahip olan Devlet istediği takdirde yardım etmeyi bu sözleşme hükümleri uyarınca üstlenirler.

3. Bu sözleşmeye taraf olan her Devlet, Sözleşmeye taraf olan diğer Devletlerin topraklarında bulunan ve 1 inci ve 2 nci maddelerde sözü edilen kültürel ve doğal mirasa doğrudan doğruya veya dolaylı olarak zarar verebilecek kasıtlı önlemleri almamayı üstlenirler.

MADDE : 7

Bu sözleşmede yer alan dünya kültürel ve doğal mirasının Uluslararası alanda korunması, deyimi, Sözleşmeye Taraf olan Devletlerin kültürel miraslarını saptama ve koruma çabalarına destek olmak üzere düzenlenmiş bir Uluslararası işbirliği ve yardım sisteminin kurulması olarak anlaşılacaktır.

III - DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASININ KORUNMASI İÇİN HÜKÜMETLERARASI KOMİTE :

MADDE : 8

1. İstisnai evrensel değere sahip Kültürel ve Doğal Mirasın korunması için bu sözleşmeyle Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü çerçevesinde «Dünya Mirası Komitesi» adı altında bir uluslararası komite kurulmuştur. Komite, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansının olağan oturumu sırasında genel kurul olarak toplanan ve Sözleşmeye Taraf Devletlerce seçilen 15 Taraf Devletten oluşacaktır. Komite üyesi Devletlerin sayısı, Genel Konferansın, bu Sözleşmenin en az 40 Devlet için yürürlüğe girişini izleyen olağan oturumunun yapıldığı tarihten itibaren 21'e yükseltilecektir.

2. Komite üyelerinin seçimi sırasında dünyanın değişik bölge ve kültürlerinin adilâne bir biçimde temsili güvence altına alınacaktır.

3. Kültürel Varlığın Korunması ve Restorasyonu Çalışmaları Uluslararası Merkezinin (Roma Merkezi) bir temsilcisi, Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyinin (ICOMOS) bir temsilcisi ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliğinin (IUCN) bir temsilcisi ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansının olağan oturumu sırasında genel kurul olarak toplanan, Sözleşmeye Taraf Devletlerin isteği üzerine benzer amaçlı diğer hükümetlerarası veya hükümet dışı örgütlerin temsilcileri anılan Komitenin toplantılarına danışman olarak katılabilirler.

MADDE : 9

1. Dünya Mirası Komitesine üye Devletlerin görev süreleri, Genel Konferansın, Komite üyeliğine seçildikleri olağan oturumunun sonundan, bunu izleyen üçüncü olağan oturumun sonuna kadar sürecektir.

2. Ancak, ilk seçim sonunda atanan üyelerin üçte birinin görev süreleri, Genel Konferansın, üyeliğe seçildikleri olağan oturumunu izleyen ilk olağan oturumunun sonunda sona erecektir; aynı zamanda atanan diğer üçte bir üyenin görev süresi de Genel Konferansın seçildikleri olağan oturumunu izleyen ikinci olağan oturumunun sonunda sona erer. Bu üyelerin isimleri Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansı Başkanı tarafından, ilk seçimden sonra kura ile belirlenecektir.

3. Komiteye üye Devletler, temsilcilerini kültürel veya doğal miras alanında uzmanlaşmış kişiler arasından seçeceklerdir.

MADDE : 10

1. Dünya Mirası Komitesi kendi iç tüzüğünü kabul eder.
2. Komite, belirli sorunlar hakkında danışmada bulunmak üzere, özel veya resmî örgütleri veya kişileri toplantılarına katılmaya her zaman çağırabilir.
3. Komite, görevlerinin yerine getirilmesi bakımından gerekli gördüğü danışma organlarını kurabilir.

MADDE : 11

1. Bu Sözleşmeye Taraf olan her Devlet, kültürel ve doğal mirasının bir parçasını oluşturan, kendi topraklarında bulunan ve bu maddenin 2 nci paragrafındaki listeye girmesi uygun olan kültürel varlıklarının bir dokümanını, mümkün olan en kısa sürede, «Dünya Kültür Mirası Komitesi» ne sunacaktır. Ayrıntılı olması düşünülmeyen bu envanter söz konusu kültürel varlığın yerini ve önemini içeren belgeleri kapsayacaktır.

2. Komite, 1 inci paragraf uyarınca Devletlerce verilen envanterlere dayanarak, bu Sözleşmenin 1 ve 2 nci maddelerinde tanımlandığı gibi, saptanmış olacağı ölçütlere göre istisnai evrensel değerde mütalaa ettiği, kültürel veya doğal mirasın parçasını oluşturan varlıkların bir listesini yapıp, günü gününe kontrol edecek ve «Dünya Kültür Mirası Listesi» başlığı altında yayımlayacaktır. Zaman zaman gözden geçirilen bir liste en geç her iki yılda bir dağıtımına tabi tutulacaktır.

3. Bir varlığın Dünya Kültür Mirası Listesine alınması, ilgili Devletin onayını gerektirir. Üzerinde birden çok devletin egemenlik veya yasama iddiasında bulunduğu bir toprakta bulunan bir kültürel varlığın listeye alınması anlaşmazlığa taraf olan devletlerin haklarını hiçbir biçimde etkilemeyecektir.

4. Komite, «Dünya Kültür Mirası Listesi» nde bulunup korunması için çok büyük onarım çalışmalarını gerektiren ve onarımı için işbu Sözleşme çerçevesinde yardım talep edilen kültürel varlıkların bir listesini, «Tehlike Altındaki Dünya Kültür Mirası Listesi» başlığı altında düzenleyecek, gerektiğinde yenileyecek ve yayımlayacaktır. Sözü geçen liste, onarım işlemlerinin tahmini bedelini de içerecektir. Liste, Kültürel ve doğal mirası oluşturan varlıklardan, yalnız hızlı bozulma nedeniyle yok olma tehdidi, büyük çapta resmî veya özel projeler veya hızlı kentsel veya turistik gelişim projeleri; toprağın kullanım veya mülkiyetinin neden olduğu tahribat; bilinmeyen nedenlere bağlı büyük değişiklikler; herhangi bir nedenle bir varlığın terk edilmesi; silahlı bir çatışmanın çıkması veya çatışma tehdidi; âfet ve felaketler; ciddi yangınlar, depremler, yer kaymaları; volkanik patlamalar; su düzeyindeki değişimler, bu su baskınları ve gelgit dalgaları gibi ciddi ve belirgin tehlikelerin tehdidi altında bulunanları içerebilir. Acil durumlarda, Komite herhangi bir zaman Tehlike Altındaki Dünya Kültür Mirası Listesine yeni bir madde ekleyebilir ve bunu hemen yayımlayabilir.

5. Komite, kültürel veya doğal mirasa ait bir varlığın bu maddenin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında belirtilen iki listeden hangisine dahil edileceğinin saptanmasında temel alınacak ölçütün tanımını yapacaktır.

6. Bu maddenin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında belirtilen iki listeden birine dahil edilme isteğini reddetmeden önce, Komite, söz konusu edilen kültürel veya doğal varlığı ülkesinde bulunduran ilgili devlete danışır.

7. Komite, ilgili Devletlerin onayıyla, bu maddenin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında sözü edilen listelerin hazırlanması için gerekli olan çalışma ve araştırmaları koordine ve teşvik eder.

MADDE : 12

Bir varlığın kültürel ve doğal mirasa ait olup 11 inci maddenin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında sözü edilen her iki listeye de dahil edilmemiş olması hiçbir şekilde onun bu listelere dahil edilme amaçları dışında istisnai evrensel değeri olmadığı anlamına gelmez.

MADDE : 13

1. «Dünya Kültür Mirası Komitesi» bu Sözleşmeye taraf Devletlerin topraklarında bulunan ve 11 inci maddenin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında sözü edilen listelere dahil olan veya dahil edilmesi muhtemel bulunan kültürel ve doğal mirasın bir parçasını oluşturan varlıklara ilişkin olarak yaptıkları uluslararası yardım isteklerini kabul eder ve inceler. Bu tür istekler bu tür varlıkların korunmasını, saklanması, değerlendirilmesini veya canlandırılmasını sağlamaya yönelik olabilir.

2. Bu maddenin 1 inci paragrafındaki koşullar altındaki uluslararası yardım istekleri, ön incelemeler daha ileri araştırmaların yararlı olacağını gösterdiği takdirde, 1 inci ve 2 nci maddelerde tanımlanan kültürel ve doğal varlıkların saptanmasıyla ilgili olabilir.

3. Komite, bu isteklere ilişkin olarak yapılacak olan işlemi kararlaştıracak, uygun olması durumunda yapacağı, yardımın niteliği ve boyutunu belirleyecek ve kendi adına ilgili hükümetlerle gerekli tertipler yapılmasına izin verecektir.

4. Komite, kendisine yapılacak talepler hakkında uygulanacak işlemler için bir öncelik sırası saptayacaktır. Bunu yaparken, koruma gerektiren kültür varlığının dünya kültürel ve doğal mirası içindeki önemini, ülkelerin doğal çevresini, milli dehasını ve tarihini en iyi biçimde temsil niteliği olan varlığa uluslararası yar-

dun yapılması zorunluluğunu, yapılacak işin ivediliğini, tehdit altındaki varlıkların topraklarında bulunduğu Devletlerin mali kaynaklarının elverişliliğini ve özellikle, kendi olanaklarıyla bu tür varlıkları ne kadar koruyabildiklerini göz önünde bulunduracaktır.

5. Komite, uluslararası yardım yapılmış olan varlıklarla ilgili olarak hazırlayacağı bir listeyi günü gününe işleyecek ve yayımlayacaktır.

6. Komite, bu Sözleşmenin 15 inci maddesi gereğince kurulan Fonun kaynaklarının kullanımı konusunda karar sahibi olacaktır. Bu kaynakları artırmak için yollarını arar ve bu konuda faydalı tedbirler alır.

7. Komite, bu Sözleşmenin amaçlarına benzer amaçları olan, Uluslararası ve ulusal örgütler ve hükümetlerarası veya hükümet dışı örgütlerle işbirliği yapacaktır. Komite, programlarının ve projelerinin gerçekleştirilmesi için, bu tür örgütlerle, özellikle Kültürel Varlıkların Korunması ve Restorasyonu Uluslararası Merkezine (Roma Merkezi), Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyine (ICOMOS) ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakları Koruma Birliğine ve ayrıca resmî ve özel kurum ve kişilere çağrıda bulunabilir.

8. Komitenin kararları oylamada bulunan ve oy veren üyelerin üçte iki çoğunluğuyla alınır. Komite üyelerinin çoğunluğu, nisabı oluşturur.

MADDE : 14

1. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Müdürü tarafından atanan bir Sekretarya Dünya Kültür Mirası Komitesine yardımcı olur.

2. Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Müdürü Kültürel Varlıkların korunması ve Restorasyonu Uluslararası Merkezinin (Roma Merkez), Uluslararası Anıtlar ve Sitler Konseyinin (ICOMOS) ve Uluslararası Doğayı ve Doğal Kaynakların Korunması Birliğinin (IUCN) ihtisasları ve imkânları dahilinde hizmetlerinden azamî şekilde yararlanarak, Komitenin belgelerini, toplantılarının gündemini hazırlayacak ve kararlarının uygulanmasından sorumlu olacaktır.

IV - DÜNYA KÜLTÜREL VE DOĞAL MİRASINI KORUMA FONU :

MADDE : 15

1. İstisnai Evrensel Değeri olan Dünya Kültürel ve Doğal Mirasını Korumak için «Dünya Mirası Fonu» adı altında bir Fon kurulmuştur.

2. Fon, UNESCO'nun mali tüzüğü hükümlerine uygun olarak emanet Fon şeklinde teşkil edilmiştir.

3. Fonun kaynakları aşağıdakilerden oluşacaktır.

a) Bu Sözleşmeye Taraf Devletlerin yaptıkları zorunlu ve gönüllü katkıları;

b) Aşağıdaki kaynaklardan sağlanan katkı, hediye ve bağışlar;

i) Diğer Devletler;

ii) Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü, Birleşmiş Milletler Sisteminin diğer örgütleri, özellikle Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı ve diğer hükümetlerarası örgütler;

iii) Resmî veya özel kurum ve kişiler,

c) Fonun kaynaklarına bağlı olarak sağlanan her türlü faiz geliri;

d) Fonun yararına düzenlenen faaliyetlerden sağlanan bağış ve gelirler ve

e) Dünya Mirası Komitesince hazırlanan ve Fon yönetmeliğinde belirtilen diğer bütün kaynaklar.

4. Fona yapılan katkıları ve Komite için sağlanmış olan diğer tür yardımlar ancak Komitenin belirleyeceği amaçlar için kullanılabilir. Komite, yalnız belirli program veya projelerde kullanılmak üzere yapılan katkıları, bu program veya projenin yürütülmesi Komitece kararlaştırılmış olması şartıyla kabul edebilir. Fona yapılan katkıları, hiçbir siyasal koşula bağlanamaz.

MADDE : 16

1. Bu Sözleşmeye dahil Devletler Dünya Mirası Fonuna muntazaman iki yılda bir aidat vermeyi taahhüt ederler, bu aidatların bütün Devletlere uygulanabilecek tek bir yüzdeye göre hesaplanan miktarı, UNESCO

Genel Konferansı sırasında, toplanan sözleşmeye dahil Devletlerin genel kurulu tarafından kararlaştırılacaktır. Genel kurulun bu kararı, bu maddenin 2 nci paragrafında öngörülen beyanı yapmamış olan sözleşmeye dahil, mevcut, oy veren, Devletlerin çoğunluğu ile alınır. Sözleşmeye dahil Devletlerin mecburi aidatı hiç bir surette UNESCO'nun mutad bütçesine yaptıkları katkının % 1'inden fazla olamaz.

2. Ancak, bu Sözleşmenin 31 inci ve 32 nci maddelerinde sözü edilen bir Devlet, onaylama kabul veya katılma belgelerinin verilmesi sırasında bu maddenin 1 inci paragrafı hükümleriyle bağlı olmayacağını bildirebilir.

3. Bu maddenin 2 nci paragrafında sözü edilen bildirim yapılmış olan Sözleşmeye Taraf bir Devlet, her an, UNESCO Genel Müdürlüğüne haber vererek, adı geçen bildirim geri alabilir. Ancak bildirim geri alınması, bu Devletin, Sözleşmeye Taraf olan Devletlerin bir sonraki Genel Kurulu tarihine kadar zorunlu katkısı için geçerli olmayacaktır.

4. Komitenin, işlemlerini etkili biçimde planlayabilmesi için, bu Sözleşmeye taraf olan Devletlerden bu maddenin 2 nci paragrafında sözü edilen bildirim yapılmış olanların katkıları, düzenli olarak her iki yılda bir ödenecek ve bu katkı bu maddenin 1 inci paragrafı hükümleriyle bağlı oldukları takdirde ödeyecekleri katkılardan az olmayacaktır.

5. Bu Sözleşmeye taraf olan herhangi bir Devlet içinde bulunulan yıl ile ondan hemen önceki yıla ait zorunlu veya gönüllü katkılarından borçlu ise Dünya Kültür Mirası Komitesi üyeliğine seçilemeyecektir; ancak bu hüküm ilk seçimde uygulanmayacaktır. Zaten Komite Üyesi olan böyle bir Devletin görev süresi, bu Sözleşmenin 8 inci maddesinin 1 inci paragrafında belirtilen seçimler yapıldığı zaman sona erer.

MADDE : 17

Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletler, Sözleşmenin 1 inci ve 2 nci maddelerinde tanımlanan Kültürel ve doğal mirasın korunması için yardım sağlamak amacıyla ulusal, resmî ve özel vakıf veya dernekler kurmayı öngörür veya teşvik ederler.

MADDE : 18

Bu Sözleşmeye Taraf olan Devletler, UNESCO himayesinde Dünya Mirası Fonu yararına Uluslararası fon toplama kampanyasının örgütlenmesine yardımcı olacak, 15 inci maddenin 3 üncü paragrafında sözü edildiği üzere bu maksatla para toplanmasını kolaylaştıracaklardır.

V - ULUSLARARASI YARDIMIN KOŞULLARI VE DÜZENLENMESİ :

MADDE : 19

Bu Sözleşmeye Taraf olan herhangi bir Devlet, topraklarında bulunan istisnai evrensel değere sahip kültürel ve doğal mirasın bir parçasını oluşturan varlıklar için Uluslararası yardım isteyebilirler. Elinde bulunan ve Komitenin bir karar vermesini sağlayacak nitelikteki bilgi ve belgeleri de bu yardım istemiyle birlikte Komiteye sunarlar.

MADDE : 20

13 üncü maddenin 2 nci paragrafının, 22 nci maddenin (c) fıkrası ve 23 üncü maddenin hükümlerine bağlı olarak, bu Sözleşmeyle sağlanan Uluslararası yardım, kültürel ve doğal mirasın parçasını oluşturan varlıklardan yalnız Dünya Kültür Mirası Komitesininin 11 inci maddesinin 2 nci ve 4 üncü paragraflarında belirtilen listelerden birine girmesine karar verdiği veya karar verebileceği varlıklara yapılabilir.

MADDE : 21

1. Dünya Mirası Komitesi, Uluslararası yardım isteklerini değerlendirme usullerini saptayacak ve özellikle yardım isteminde bulunması gereken unsurları belirleyecektir. İstemde, öngörülen ameliye, gerekli çalış-

ma, bunlara ait fiyat tahmini, ivedilik derecesi ve yardımı isteyen Devletin kaynaklarının bütün harcamaları karşılayamamasının nedenlerinin bildirilmesi gerekmektedir. Bu tür istekler, mümkün olduğu zaman uzman raporlarıyla desteklenmelidir.

2. Felaket ve doğal afetler nedeniyle yapılan istekler, ivedi çalışma gerektirmeleri olasılığı nedeniyle, bu tür beklenmedik durumlara karşı bir fon ayırması bulunması gereken Komite tarafından hemen, öncelikle değerlendirilmeye alınmalıdır.

3. Komite, bir karara varmadan önce gerekli gördüğü inceleme ve danışmalarda bulunacaktır.

MADDE : 22

Dünya Kültür Mirası Komitesince verilen yardımlar aşağıdaki biçimlerde olabilir.

a) Bu Sözleşmenin 11 inci maddesinin 2 ve 4 üncü paragraflarında tanımlandığı üzere kültürel ve doğal mirasın korunması, saklanması, değerlendirilmesi ve bakımının gerektirdiği sanatsal, bilimsel ve teknik incelemeler,

b) Onaylanan çalışmanın doğru biçimde yürütülmesini gerçekleştirmek için uzmanların, teknisyenlerin ve nitelikli işgücünün sağlanması,

c) Kültürel ve doğal mirasın saptanması, korunması, saklanması, değerlendirilmesi ve bakımı alanlarında her düzeydeki görevli ve uzmanların eğitimi,

d) İlgili Devletlerin sahip olmadığı veya elde edebilecek durumda olmadığı araçların sağlanması;

e) Uzun vadede ödenebilecek düşük faizli veya faizsiz borçlar;

f) İstisnai durumlarda ve özel nedenlerle, geri ödenmesi gerekmeyen yardımların verilmesi.

MADDE : 23

Dünya Kültür Mirası Komitesi, ulusal veya bölgesel merkezlere, kültürel ve doğal mirasın saptanması, korunması, saklanması, değerlendirilmesi ve bakımı alanlarında bütün düzeylerdeki görevli ve uzmanlarının eğitimi konusunda Uluslararası yardım da sağlayabilir.

MADDE : 24

Büyük çapta Uluslararası yardım daha önceden ayrıntılı bilimsel, ekonomik ve teknik incelemeler tamamlanmadan verilemez. Bu incelemeler, doğal ve kültürel mirasın korunması, saklanması, değerlendirilmesi ve canlandırılması için en ileri teknikleri araştırarak ve sözleşmenin amaçlarıyla uyumlu olacaktır. İncelemeler, ayrıca, ilgili Devletin mevcut kaynaklarının rasyonel kullanma yollarını araştıracaktır.

MADDE : 25

Genel bir kural olarak, gerekli çalışmanın bedelinin yalnız bir bölümü Uluslararası toplum tarafından karşılanacaktır. Uluslararası yardımdan yararlanan Devletin katkısı, kaynaklarının buna elverişli olmaması dışında her program veya projeye ayrılan tüm kaynakların en önemli payını oluşturacaktır.

MADDE : 26

Dünya Kültür Mirası Komitesi ve yardım alan Devlet yaptıkları anlaşmayla, bu Sözleşme hükümleri gereği Uluslararası yardım sağlanan bir program veya projenin yürütüleceği koşulları saptayacaklardır. Anlaşmayla koyulan kurallara uygun olarak himaye altına alınmış varlığın korunması, saklanması ve değerlendirilmesi sorumluluğu bu Uluslararası yardımı alan Devlete ait olacaktır.

VI - EĞİTİM PROGRAMLARI :

MADDE : 27

1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, kendi halklarının, Sözleşmenin 1 ve 2 nci maddelerinde tanımlanan kültürel ve doğal mirasa karşı değerbilirlik ve saygılarını güçlendirmek için, bütün uygun araçlarla ve özellikle eğitim ve tanıtma programlarıyla çaba göstereceklerdir.

2. Devletler, kamuoyunu kültür mirasını tehdit eden tehlikelerden ve sözleşmenin uygulanması için yürütülen etkinliklerden geniş biçimde haberdar edeceklerdir.

MADDE : 28

Sözleşme uyarınca Uluslararası yardım alan bu Sözleşmeye Taraf Devletler, kendisi için yardım alınan kültürel varlığın öneminin ve bu yardımın oynadığı rolün herkesçe bilinmesi için gerekli önlemleri alırlar.

VII - RAPORLAR :

MADDE : 29

1. Bu Sözleşmeye Taraf Devletler, UNESCO Genel Kuruluna, Kurul tarafından belirlenen tarih ve şekillerde, verecekleri raporlarda, yasama ve yürütme alanlarında benimsedikleri önlemler ve bu Sözleşmenin uygulanması için yaptıkları diğer çalışmalarla birlikte bu alanda kazanılan tecrübenin ayrıntıları hakkında bilgi vereceklerdir.

2. Bu raporlar Dünya Kültür Mirası Komitesinin bilgisine sunulur.

3. Komite UNESCO Genel Konferansının her olağan oturumunda etkinlikleri hakkında rapor verecektir.

VIII - SON HÜKÜMLER :

MADDE : 30

İşbu Sözleşme, beş metni de aynı şekilde geçerli olmak üzere, Arapça, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca olarak hazırlanmıştır.

MADDE : 31

1. Bu Sözleşme UNESCO'ya üye Devletlerin, kendi anayasal yöntemlerine göre onaylarına ve kabulüne açık olacaktır.

2. Onay veya kabul belgeleri UNESCO Genel Müdürlüğüne tevdi edilecektir.

MADDE : 32

1. Bu Sözleşme UNESCO üyesi olmayıp, Örgütün Genel Konferansı tarafından Sözleşmeye katılmaya ayrılan bütün Devletlerin katılmasına açık olacaktır.

2. Katılma bir katılma belgesinin UNESCO Genel Müdürlüğüne tevdi ile yapılır.

MADDE : 33

Bu Sözleşme, yirminci onay, kabul veya katılma belgesinin tevdi tarihinden üç ay sonra, yalnız onay kabul veya katılma belgelerini bu veya önceki bir tarihte tevdi eden Devletler için yürürlüğe girecektir. Diğer her Devlet için, Sözleşme kendi onay, kabul veya katılma belgesinin tevdiinden üç ay sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE : 34

Aşağıdaki hükümler, Sözleşmeye Taraf olan Devletlerden Federal veya üniter olmayan anayasal sisteme sahip olanlara uygulanacaktır.

a) Bu Sözleşmenin hükümlerinin yürürlüğe girmesi federal veya merkezî yasal gücün yetkisi içinde olduğu hallerde, federal veya merkezî hükümetin yükümlülükleri, federal olmayan Taraf Devletlerinkilerle aynı olacaktır.

b) Bu Sözleşmenin hükümlerinin yürürlüğe girmesi, federasyonun anayasal sistemine göre, yasal önlemler almak yükümlülüğü olmayan üye Devlet, ülke, eyalet ve kantonların yasal yetkisine bağlı olduğu zaman, federal hükümet Devlet, ülke, eyalet veya kantonların yetkili makamlarını benimsemelerini tavsiyesi ile, söz konusu hükümlerden haberdar edecektir.

MADDE : 35

1. Bu Sözleşmeye Taraf olan her Devlet Sözleşmeden çekilebilir.
2. Çekilme UNESCO Genel Müdüriine tevdi edilen yazılı bir belgeyle haber verilecektir.
3. Çekilme, çekilme belgesinin alınmasından 12 ay sonra geçerli olacaktır. Bu, çekilen Devletin mali yükümlülüklerini, çekilmenin yürürlüğe girdiği tarihe kadar etkilemeyecektir.

MADDE : 36

UNESCO Genel Müdürü, Örgüte üye Devletlere, 32 nci maddede sözü edilen Örgüte üye olmayan ülkelere ve Birleşmiş Milletlere 31 ve 32 nci maddelerde belirtilen bütün onay, kabul ve katılma belgelerinin ve 35 inci maddede belirtilen çekilme belgelerinin teslim alındığını bildirir.

MADDE : 37

1. Bu Sözleşme, UNESCO Genel Konferansı tarafından tashih edilebilir. Her tashih ancak tashihli Sözleşmeye Taraf olan Devletleri bağlar.
2. Eğer Genel Konferans, bu Sözleşmeyi bütün olarak veya kısmen değiştiren yeni bir Sözleşme benimserse, bu Sözleşme, tashih edilen sözleşmenin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren artık onaya, kabule veya katılmaya açık olmayacaktır.

MADDE : 38

Bu Sözleşme, Birleşmiş Milletler Antlaşmasının 102 nci maddesi gereğince, UNESCO Genel Müdürünün isteği üzerine Birleşmiş Milletler Sekreterliğince tescil edilir.

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansının onyedinci oturum Başkanının ve Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Müdürünün imzalarını taşıyan iki muteber suret olarak Paris'te 23 Kasım 1972'de yapılmış olup, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü arşivlerinde saklanacak ve onaylanmış resmi suretleri 31 ve 32 nci maddelerde belirtilen bütün Devletlere ve Birleşmiş Milletlere gönderilecektir.